Fråga advokaten

Agneta Gustafsson och Josef Angerbjörn är advokater vid Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad förklarar de varannan vecka juridiska ord och begrepp samt svarar på läsarnas frågor om juridik, främst om avtalsrätt och bostadsköp.

> För det fall en elsparkcykel är starkare eller går snabbare än en cykel och inte uppfyller kraven som ställs på en moped klassificeras den vare sig som cykel eller moped. Då får fordonet inte köras på allmän väg utan endast inom ett inhägnat område.

Om elsparkcyklar

Hej Josef,
För några veckor sedan noterade jag att elsparkcyklarna kommit till Umeå. Under en promenad sågs flera personer som körde cyklarna utan hjälm och på såväl cykel- som gångbanor. Vidare noterades att flera personer åkte på samma sparkcykel och flera av förarna såg väldigt unga ut. Slutligen noterades att många elsparkcyklar stod parkerade ”hej vilt” över hela stan. Vad är det egentligen som gäller för dessa fordon, vilka regler finns?

Med vänlig hälsning
Ove

Hej Ove!
Tack för din fråga. Elsparkcyklar är ett relativt nytt fenomen som vi nu ser i större omfattning i allt fler städer runt om i landet. I dagsläget finns det ingen lagstiftning som enskilt reglerar elsparkcyklar. Avsaknaden av specifik lagstiftning för elsparkcyklarna innebär dock inte att man får agera hur som helst. Som förare av en elsparkcykel måste man förhålla sig till regler som återfinns i bland annat lag om vägtrafikdefinitioner, trafikförordningen samt Transportstyrelsens föreskrifter om cyklar, hästfordon och sparkstöttningar.

En elsparkcykel är ett fordon och beroende på elsparkcykelns närmare egenskaper kan den klassificeras som antingen cykel eller moped i lagens mening.

För att en elsparkcykel ska klassificeras som cykel får den, enligt 2 § lag om vägtrafikdefinitioner, inte gå fortare än 20 km/tim samt ha en motorstyrka på högst 250 watt. Det ligger därför i förarens intresse ur en juridisk synvinkel att kontrollera elsparkcykelns kapacitet. Uppfyller elsparkcykeln kraven för att utgöra en cykel gäller samma regler för fordonet som för cyklar i allmänhet. Det betyder bland annat att det inte finns någon åldersbegränsning för att föra fordonet. Uthyrare av elsparkcyklar kan dock själva ha egna åldersbegränsningar. Vidare måste barn under 15 år ha hjälm på sig och det är inte tillåtet att åka fler än en eftersom fordonet inte är utrustat för det. I trafiken ska en elsparkcykel som klassificeras som cykel föras på cykelbana om sådan finns. Det finns dock undantag där fordonet får föras på körbanan i stället för cykelbanan. Detta gäller om särskild försiktighet vidtas och föraren är över 15 år samt att hastighetsbegränsningen på körbanan är högst 50 km/h.

För det fall elsparkcykeln *inte* uppfyller kriterierna för att klassificeras som cykel ska den istället sannolikt klassificeras såsom *moped* i lagens mening. Av 2 § lag om vägtrafikdefinitioner följer att ett fordon med motor som inte är att klassificera som cykel ska klassificeras som motordrivet fordon. Motordrivna fordon delas i sin tur in i olika kategorier däribland motorfordon. Av samma lag följer att en moped är ett motorfordon som uppfyller vissa angivna egenskaper. Mopeder delas in i två olika klasser, moped klass I och moped klass II.

Moped klass I ska vara registrerad och ha registreringsskylt monterad baktill på fordonet och vara trafikförsäkrad för att få köras. Moped klass I får inte framföras på cykelbana. För att köra moped klass I ska föraren ha fyllt 15 år och ha körkort klass AM. Moped klass I får inte gå fortare än högst 45 km/h. *Moped klass II* får inte gå fortare än 25 km/tim eller ha en högre motoreffekt än 1 kW. Trafikreglerna för moped klass II är huvudsakligen desamma som för cykel. En tvåhjulig moped klass II får föras på cykelbana, om det inte anges ”ej moped” på en tilläggstavla under vägmärket för påbjuden cykelbana. För att köra moped klass II ska du ha fyllt 15 år och ha förarbevis för moped. För att köra såväl moped klass I som klass II krävs att föraren har hjälm.

Det är viktigt att notera att den som för en elsparkcykel som klassificeras som moped utan att ha rätt behörighet för detta kan göra sig skyldig till olovlig körning.

För det fall en elsparkcykel är starkare eller går snabbare än en cykel och inte uppfyller kraven som ställs på en moped klassificeras den vare sig som cykel eller moped. Då får fordonet inte köras på allmän väg utan endast inom ett inhägnat område.

Oavsett om fordonet klassas som en cykel eller en moped finns det gemensamma bestämmelser för dessa. Vid förande av en elsparkcykel är det alltid den som använder fordonet som ansvarar för att fordonet uppfyller förevarande krav för fordonstypen. Föraren måste också kontrollera att elsparkcykeln är utrustad med ett bromssystem och en ringklocka eller annan ljudsignal som kan användas som varningssignal. Vid körning i mörker ska reflexer finnas samt bak- och framlyse användas. Det är också så att föraren av elsparkcykeln måste kunna föra fordonet på ett betryggande sätt. Om föraren på grund av sjukdom, uttröttning eller påverkan av alkohol inte klarar att föra fordonet på ett betryggande sätt får denne inte föra det. Här vill jag också understryka att i de fall när fordonet klassificeras som ett mopedfordon är trafikbrottslagens regler gällande rattfylleri tillämpliga. Utöver detta gäller även de allmänna trafikreglerna som gäller för alla trafikanter om att följa anvisningar så som skyltar, vägmärken och trafiksignaler samt att iaktta den omsorg och varsamhet för att undvika trafikolyckor. Särskild hänsyn ska visas mot bland annat barn, funktionshindrade och äldre. Trafikanten ska inte heller i onödan hindra eller störa annan trafik och hänsyn ska visas mot dem som bor eller uppehåller sig vid vägen. Det ovan nämnda betyder att man heller inte kan parkera hur som helst eftersom man då varken tar hänsyn till funktionshindrade eller till andra som uppehåller sig vid vägen.

När det har genomförts kontroller av regelefterlevnaden i Stockholm har det visats att många förare av elsparkcyklar bryter mot trafikreglerna. I flera fall samåkte vuxna och barn, i andra fall saknade barnen hjälmar. Även flera rödljuskörningar genomfördes av trafikanter på elsparkcykel. Ett ytterligare område där det rapporterats om omfattande problem är parkeringsfrågan. Det är vanligt förekommande att fordonen efter att ha brukats lämnas på platser som stör såväl gång- som cykeltrafiken. Bland annat i beaktande härav torde det finnas ett behov av såväl att det införs kompletterande regler för förandet och parkering av elsparkcyklarna som att gällande regler för elsparkcyklarna förtydligas. Regeringen har också remitterat ett nytt lagförslag som förbjuder parkering av elsparkcyklar på gång- och cykelbanor såvida det inte finns särskilda parkeringsplatser där. Detta är tänkt att förenkla för kommunerna att se vilka elsparkcyklar som är felparkerade och att lättare kunna flytta på felparkerade elsparkcyklar. Enligt lagförslaget ska elsparkcykelföretagen betala för flytten av de felparkerade sparkcyklarna vilket ska förmå dem att själva göra förändringar som förbättrar situationen. Förbudet föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022. Det finns så klart både för- och nackdelar med elsparkcyklar och frågan är om elsparkcyklarna endast är en tillfällig fluga eller här för att stanna.

Jag avslutar veckans krönika med följande citat av Albert Einstein. *”Livet är som att cykla. För att hålla balansen måste du fortsätta att röra dig.”*

JOSEF ANGERBJÖRN
Advokat,
Advokatbyrån
Nywa

Har du en fråga? Skriv till Agneta och Josef!
Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, e-posta din fråga till advokaten@nywa.nu.

Vänligen notera att alla upplysningar enbart är informativa och inte utgör legal rådgivning. Rättslig rådgivning kan endast lämnas av advokat eller jurist som erhållit handlingar och fullständig information om omständigheterna i det enskilda fallet.